

Sygn. akt II Ca 806/15

POSTANOWIENIE

Dnia 30 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA w SO Arkadiusz Lisiecki
Sędziowie:	SSO Jarosław Gołębiowski (spr.) SSR del. Aleksandra Szymorek - Wąsek
Protokolant:	Paulina Neyman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 grudnia 2015 roku

sprawy z wniosku R. J., Z. J.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 1 października 2015 roku, sygn. akt I Ns 1383/12

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w punktach:

a) ***pierwszym i drugim w ten sposób, że wniosek oddalić;***

b) ***trzecim w ten sposób, że ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie;***

2. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie.

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki

SSO Jarosław Gołębiowski SSR del. Aleksandra Szymorek - Wąsek

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 806/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 października 2015 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim po rozpoznaniu sprawy z wniosku R. J., Z. J. z udziałem (...) Spółka Akcyjna w L. o ustanowienie służebności przesyłu

1. ustanowił na rzecz (...) Spółka Akcyjna w L. służebność przesyłu polegającą na prawie korzystania (dostępu, przechodu i przejazdu) z części nieruchomości położonej w P. oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...) objętej księgą wieczystą KW (...) opisaną na mapie sporządzonej w dniu 16.12.2014r. przez geodetę uprawnionego A. B. zaznaczonej kolorem brązowym (linią przerywaną) o powierzchni (...) ha, szerokości 15 metrów, która to mapa została zaewidencjonowana w Miejskim Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w P.za nr (...), w dniu 05.01.2015r. i stanowi integralną część niniejszego orzeczenia, w celu wykonywania eksploatacji, konserwacji, naprawy, modernizacji, remontów oraz przeprowadzania innych napraw lub usuwania awarii napowietrznej linii elektroenergetycznej o napięciu 15kV.
2. zasądził od (...) Spółka Akcyjna w L. solidarnie na rzecz wnioskodawców R. J. i Z. J. kwotę 97.572,00 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu,
3. zasądził od (...) Spółka Akcyjna w L. solidarnie na rzecz wnioskodawców R. J. i Z. J. kwotę 4.407,07 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.
4. przekazał rozliczenia w zakresie kosztów opinii biegłych do rozpoznania referendarzowi sądowemu.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

Współwłaścicielami nieruchomości położonej w P. przy ul. (...). oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...), objętej księgą wieczystą (...) są R. J. oraz Z. J..

Na działce tej znajduje się linia energetyczna o napięciu 15kV biegnąca po przekątnej przez całą działkę. Dzieli ją na dwa nierówne trójkąty. Na działce jest 1 słup i 3 przewody. Działka jest zabudowana budynkiem mieszkalnym z lat 20-tych XX wieku. Obecnie nikt tam nie mieszka.

Nieruchomość nabyli w 2002 r. na mocy umowy darowizny od rodziców Z. J.. Jej rodzice nie wyrażali zgody na przebieg linii. Wcześniej nieruchomość posiadał jej dziadek.

Właścicielem infrastruktury energetycznej przebiegającej nad nieruchomościami jest są (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L..

Linia elektroenergetyczna została oddana do użytku w 17 lutego 1971 r.

W 1971 r. poprzednik prawny uczestnika był podmiotem działającym w formie przedsiębiorstwa państwowego jako (...) Zakłady (...), które na podstawie zarządzenia nr (...) naczelnego Dyrektora (...) z dnia 12 sierpnia 1975 r. w/s dostosowania terenowej organizacji energetyki do podziału administracyjnego Państwa uzyskało nazwę Zakład (...) w Ł. wchodzący w skład Zakładów (...) w W.. W wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...) w W. na bazie Zakładu (...) w Ł. zarządzeniem nr (...) z dnia 16 stycznia 1989 r. Ministra Przemysłu z dniem 1 stycznia 1989 r. utworzono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w Ł., przekształcone w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa Zakład (...) Spółka Akcyjna w Ł. aktem notarialnym rep. A nr (...) z dnia 12 lipca 1993 r. zarządzeniem nr (...) Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9.07.1993 r. w sprawie podziału przedsiębiorstwa pod nazwą Zakład (...) w Ł. dokonano podziału (...) pod nazwą Zakład (...) w Ł. w celu utworzenia jednoosobowej spółki skarbu Państwa, z dniem 15.12.2008r Zakład (...) Spółka Akcyjna w Ł. dokonała zmiany nazwy na (...) S.A. w Ł.. Z dniem 1 września 2010 r. (...) S.A. w Ł. stała się oddziałem spółki (...) S.A. z siedzibą w L. i zmieniła nazwę na: (...) S.A. ul. (...) (...)-(...) L. Oddział (...) ul. (...) (...)-(...) Ł.. Połączenie spółek dystrybucyjnych nastąpiło na podstawie art.492 § 1 punkt 1 k.s.h.

Przedmiotowa nieruchomość objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętym Uchwałą Nr XII/197/07 Rady Miasta P.z dnia 29 sierpnia 2007 r. Procedura związana z opracowaniem projektu planu

obejmowała wystąpienie do Zakładu (...) S.A. o przestawienie wniosków do planu miejscowego oraz o zaopiniowanie projektu. Zakład (...) S.A. wydał opinię. W opinii nr (...) Zakład (...) w Ł. zgłosił wniosek, by w przypadku wystąpienia kolizji projektowanego zagospodarowania terenu z istniejącymi liniami elektroenergetycznymi napowietrznymi 15 kV przewidzieć przebudowę tych linii lub pas ochronny o szerokości min. 15 m dla linii i przystosowanie ich konstrukcji do wymagań Polskich Norm (pkt 3).

Na chwilę obecną (...) S.A. nie planuje żadnych prac inwestycyjnych ani modernizacyjnych na nieruchomości.

Zgodnie z opinią biegłego geodety:

Sposób korzystania przez Przedsiębiorcę z nieruchomości Wnioskodawców, zgodnie z przeznaczeniem linii elektroenergetycznej 15kV, rozkłada się na pięć stref (A, B, C, D, E).

Dla strefy „A” biegły przyjął wymiary obszaru trwałego ograniczenia nieruchomości w miejscu posadowienia słupa jako 3 m x 3 m, co odpowiada 3-metrowej szerokości linii 15kV. Strefa „B” stanowi teren usytuowany bezpośrednio pod przewodami, natomiast granice strefy „C” są oddalone po 3 m od skrajnych przewodów, celem umożliwienia swobodnego dostępu do linii elektroenergetycznej. Brama wjazdowa na nieruchomość Wnioskodawców jest usytuowana pod przewodami linii 15 kV, dzięki czemu nie ma potrzeby wyznaczania dodatkowego pasa dojazdu od wejścia na nieruchomość do przedmiotowej linii 15kV. Korzystanie przez Przedsiębiorcę z nieruchomości Wnioskodawców w obszarze stref D i E jest konsekwencją usytuowania linii elektroenergetycznej 15kV na przedmiotowej nieruchomości i sprowadza się do stwarzania przez tę linię ograniczeń, które to ograniczenia zostały zdefiniowane w przepisach prawa: dla strefy „D” Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003r. Nr 47, poz.401); dla strefy „E” miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Biegły opracował opinię dla pięciu wariantów:

1. wariant I projektu pasa technologicznego (strefy a i b):

- strefa A: obszar trwałego ograniczenia nieruchomości w miejscu posadowienia słupa - pow. 0,0009 ha, wymiary 3 m x 3 m,
- strefa B: obszar ograniczenia nieruchomości bezpośrednio pod przewodami - pow. 0,020 ha, szerokość 3 m;

2. wariant II projektu pasa technologicznego (strefa c):

- granice strefy C są oddalone po 3m od skrajnych przewodów, w celu umożliwienia swobodnego dojazdu do linii elektroenergetycznej na całej jej długości w obszarze działki nr (...) - pow. 0,0688 ha, szerokość 9 m;

3. wariant III projektu pasa technologicznego (strefa d):

- granice strefy D są oddalone po 5 m od skrajnych przewodów 15kV zgodnie z § 55 ust.1 pkt2 Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003r. Nr 47, poz.401); w obszarze strefy D nie jest dopuszczalne sytuowanie stanowisk pracy, składowisk wyrobów i materiałów lub maszyn i urządzeń budowlanych bezpośrednio pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi lub w odległości 5m liczonej w poziomie od skrajnych przewodów - pow. 0,0988 ha, szerokość 13 m;

4. wariant IV projektu pasa technologicznego (strefa e):

- granice strefy E są oddalone po 7,5 ni od osi linii 15kV zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (strefa ochronna od linii 15 kV, dla której istnieje zakaz lokalizacji budynków mieszkalnych) -por. 0,1131 ha, szerokość 15 m;

5. wariant V projektu pasa technologicznego (strefy a, b, c, d, e)

Zgodnie z opinią biegłego rzeczoznawcy wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu wynosi: dla wariantu II - 64.148 zł. natomiast dla wariantu IV - 97.572 zł.

Sąd Rejonowy zważył, iż wniosek jest zasadny.

W niniejszej sprawie wnioskodawcy domagali się ustanowienia na rzecz uczestnika służebności przesyłu na nieruchomości za wynagrodzeniem w wysokości ustalonej przez biegłego. Uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności. Wnioskodawcy zakwestionowali ciągłość posiadania linii energetycznej przez uczestnika i jego poprzedników prawnych.

Zgodnie z art. 3051 kc nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

W myśl zaś art. 3052 § 2 kc jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 kc, właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

Podmiotem, na rzecz którego może być ustanowiona służebność przesyłu, jest wyłącznie przedsiębiorca, a więc osoba fizyczna, osoba prawna i podmiot o którym stanowi art. 331 § 1 kc, prowadzące we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Przedmiotem działalności takiego przedsiębiorcy powinna być działalność związana z wykorzystaniem urządzeń przesyłowych. Ustanowienie służebności przesyłu jest możliwe tylko na rzecz takiego przedsiębiorcy, który jest właścicielem urządzeń, służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeń podobnych lub który zamierza wybudować takie urządzenia (art. 49 § 1 kc). Podmiotem, który może ustanowić służebność przesyłu, jest natomiast właściciel, użytkownik wieczysty nieruchomości, na której urządzenia przesyłowe są lub mają być posadowione.

W przedmiotowej sprawie uczestnik w zakresie praw i obowiązków związanych z dostawą energii jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 43' kc oraz właścicielem urządzeń sieci infrastruktury energetycznej posadowionych na nieruchomości wnioskodawczyni. Okoliczności te nie były sporne między uczestnikiem a wnioskodawczynią.

Wobec podniesienia przez uczestnika zarzutu nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie, w pierwszej kolejności Sąd odniósł się do tego zarzutu.

Stosownie do treści art. 292 kc służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia, przy czym przepisy o nabyciu własności nieruchomości w drodze zasiedzenia stosuje się odpowiednio. Chodzi tu w szczególności o odpowiednie stosowanie przepisów o terminach zasiedzenia oraz skutkach ich przerwania i zawieszenia. W konsekwencji również służebność przesyłu - do której z mocy art. 3054 kc stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych - może zostać nabyta przez zasiedzenie.

Zasiedzenie prowadzi do nabycia przez posiadacza prawa należącego do innej osoby na skutek wykonywania tego prawa przez czas w ustawie określony. Zasiedzenie polega na nabyciu prawa przez nieuprawnionego posiadacza wskutek faktycznego wykonywania tego prawa w okresie oznaczonego w ustawie czasu i biegnie przeciwko właścicielowi.

Posiadaczem służebności jest w myśl art. 352 § 1 kc osoba, która faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności. Posiadanie służebności ma inny charakter niż posiadanie nieruchomości - jest wykonywane stosownie do potrzeb i może nie mieć charakteru ciągłego. W przypadku służebności przesyłu jej

posiadanie będzie na ogół polegać na utrzymywaniu na nieruchomości urządzeń przesyłowych oraz dokonywaniu remontów i okresowych konserwacji.

Do istoty instytucji zasiedzenia nieruchomości należy upływ dłuższego okresu czasu. Zgodnie z art. 172 § 2 kc w zw. z art. 292 kc posiadacz samoistny służebności (tj. osoba, która korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności) w złej wierze nabywają przez zasiedzenie z upływem 30 lat. Posiadacz samoistny w dobrej wierze nabywa tę służebność przez zasiedzenie z upływem 20 lat.

Bieg terminu zasiedzenia służebności gruntowej rozpoczyna się od chwili, gdy posiadacz tej służebności przystąpił do korzystania z trwałego i widocznego urządzenia. W niniejszej sprawie linia energetyczna została oddana do użytku w 17 lutego 1971 r.

Wnioskodawcy zakwestionowali posiadanie służebności w sposób ciągły przez poprzedników prawnych uczestnika i uczestnika.

Jak słusznie wskazali wnioskodawcy, podniesienie zarzutu zasiedzenia wymaga od Przedsiębiorcy Przesyłowego wykazania posiadania nieruchomości przez Skarb Państwa w zakresie niezbędnym do prawidłowego korzystania z urządzeń przesyłowych, jak również przeniesienia tego prawa przez Skarb Państwa na rzecz następców prawnych, tj. utworzone w toku przekształceń przedsiębiorstwa przesyłowe (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 6 czerwca 2013 r.: I ACA 85/13, LEX nr 1327573).

W niniejszej sprawie uczestnik nie wykazał, że doszło do przejścia służebności spornych urządzeń przesyłowych na utworzone zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...). Powyższe zarządzenie Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku stanowiło, że przedsiębiorstwo powstaje na bazie zakładu o nazwie Zakład (...) i przydziela się mu składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa pod nazwą (...), zgodnie z ustaleniami komisji powołanej na podstawie precyzyjnie określonych przepisów. Natomiast uczestnik nie przedstawił żadnych dokumentów pozwalających na ustalenie, jakie mienie pozostawało w zarządzie dawnego zakładu o nazwie Zakład (...), na bazie którego utworzono przedsiębiorstwo, jak również tego, jakie mienie zostało przekazane nowo utworzonemu przedsiębiorstwu w wyniku podziału mienia przedsiębiorstwa o nazwie (...). Załączenie protokołów⁷ lub innych dokumentów sporządzonych przez tę komisję mogłoby natomiast wyjaśniać, jakie mienie przejęło utworzone przedsiębiorstwo Zakład (...) oraz czy przejęło je na własność, czy do tak zwanego zarządu operatywnego. Zaniechanie złożenia tych dokumentów uniemożliwiło ustalenie, czy sporne urządzenia przesyłowe stały się mieniem utworzonego przedsiębiorstwa. Nie zostały również wykazane kolejne przekształcenia i przeniesienia majątku.

W ocenie Sądu uczestnik nie wykazał, że w określonych przedziałach czasowych dysponował tą linią. Wobec powyższego zarzut zasiedzenia należy uznać za bezzasadny.

Służebność przesyłu obejmuje swym zakresem nie tylko pas gruntu zajęty bezpośrednio przez czy pod urządzenia przesyłowe, ale też niezbędny pas komunikacyjny, umożliwiający dojście do tych urządzeń. Tylko bowiem tak określony zakres służebności daje możliwość prawidłowego korzystania z urządzeń przesyłowych, co jest treścią służebności przesyłu. Treścią służebności przesyłu jest bowiem korzystanie przez przedsiębiorcę w oznaczonym zakresie z cudzej nieruchomości (nieruchomości obciążonej), w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych. W praktyce oznacza to możliwość wejścia przez przedsiębiorcę, któremu przysługuje służebność, na cudzy grunt obciążony służebnością w celu usunięcia awarii, przeprowadzenia konserwacji czy modernizacji urządzeń przesyłowych. W konsekwencji, co wynika z art. 3051 kc, służebność przesyłu jest służebnością czynną, a więc taką która polega na tym, iż przedsiębiorca jest uprawniony do korzystania w oznaczonym zakresie z nieruchomości innego właściciela (tzw. nieruchomości obciążonej). Właściciel nieruchomości obciążonej ma zatem obowiązek znoszenia pewnych działań właściciela nieruchomości władnącej.

Przesłanką uwzględnienia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu jest, aby służebność ta była konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych.

Dokonując analizy materiału dowodowego, Sąd uznał, iż ustanowienie na rzecz uczestnika służebności przesyłu jest konieczne dla właściwego korzystania z przebiegającej przez nieruchomości wnioskodawców linii energetycznych. Bez dostępu do nieruchomości wnioskodawczym, na której posadowiona jest instalacja energetyczna, uczestnik nie będzie w stanie w sposób prawidłowy zadbać o stan techniczny, co z kolei może doprowadzić do awarii. Konieczna jest zatem okresowa jego kontrola i modernizacja. Także potrzeby społeczno-gospodarcze przemawiają za tym, aby ustanowić na rzecz uczestnika służebność przesyłu i tym samym umożliwić przesyłanie energii do odbiorców. To wszystko wymaga znoszenia przez wnioskodawczynię istnienia posadowionych urządzeń i usuwania skutków ewentualnych awarii przez uczestnika.

Konstrukcja prawna służebności przesyłu opiera się na podstawowym założeniu, że ustanowienie służebności następuje na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego, zatem zakres tej służebności i sposób jej wykonywania wyznacza cel tej służebności wynikający przede wszystkim z jej rodzaju i charakteru. Do określenia powierzchni służebności przesyłu linii Sąd posłużył się opinią biegłego geodety i przyjął wariant IV opinii jako najbardziej racjonalny. Wskazać należy, iż szerokość 7,5 m od linii (szerokość pasa 15 m) wskazał również sam uczestnik w opinii nr (...) sporządzonej podczas projektowania planu zagospodarowania przestrzennego. W ocenie Sądu przyjęcie pasa o szerokości (...) m od linii elektroenergetycznej jest szerokością wystarczającą, tym bardziej, że remonty poszczególnych sieci są wykonywane raz na kilkadziesiąt lat. Gdyby zaś zaszła taka sytuacja, że linia ta byłaby wymieniana, wówczas przedsiębiorstwo przesyłowe zobowiązane byłoby przywrócić stan sprzed remontu i usunąć wszystkie szkody wynikające z prowadzonych robót. Biegły określił, iż powierzchnia służebności przesyłu linii napowietrznej wynosi 0.1131 ha. Brama wjazdowa na nieruchomość jest usytuowana pod przewodami linii 15 kV, zatem w sprawie nie było potrzeby wyznaczania dodatkowego pasa dojazdu od wejścia na nieruchomość do przedmiotowej linii 15kV.

W związku z powyższym Sąd ustanowił na rzecz uczestnika na nieruchomości wnioskodawców służebność przesyłu polegającą na prawie korzystania (dostępu, przechodu i przejazdu) z części nieruchomości położonej w P. oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...) objętej księgą wieczystą KW (...) opisanej na mapie sporządzonej w dniu 16.12.2014r. przez geodetę uprawnionego A. B. zaznaczonej kolorem brązowym (linią przerywaną) o powierzchni 0,1131 ha, szerokości 15 metrów, która to mapa została zaewidencjonowana w Miejskim Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w P.za nr (...), w dniu 05.01.2015r. i stanowi integralną część niniejszego orzeczenia, w celu wykonywania eksploatacji, konserwacji, naprawy, modernizacji, remontów oraz przeprowadzania innych napraw lub usuwania awarii napowietrznej linii elektroenergetycznej o napięciu 15kV.

Jeżeli do ustanowienia służebności przesyłu dochodzi w trybie sądowym, jest ona ustanawiana za wynagrodzeniem.

Zgodnie z art. 3052 § 1 kc jeżeli właściciel nieruchomości odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1, przedsiębiorca może żądać jej ustanowienia za odpowiednim wynagrodzeniem.

Przewidziane w tym przepisie wynagrodzenie powinno być ustalane każdorazowo indywidualnie i dostosowane do okoliczności istotnych w danej sprawie.

Przy ustanawianiu służebności przesyłu należy się właścicielowi nieruchomości obciążonej odpowiednie wynagrodzenie, przy czym to odpowiednie wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu powinno być ustalone proporcjonalnie do stopnia ingerencji w treść prawa własności, uwzględniać wartość nieruchomości i w takim kontekście mieć na względzie szkodę właściciela z uszczuplenia prawa własności. W uzasadnieniu tego orzeczenia podniesiono, że przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia wskazówką powinien być także sposób wykorzystywania pozostałych nieruchomości właściciela (pozostałej części nieruchomości) oraz rozwój gospodarczy terenów położonych w sąsiedztwie, a ponadto, że na tych terenach urządzenia przesyłowe są usytuowane, i że w związku z tym ewentualne zamierzenia inwestycyjne właściciela z tych przyczyn mogą być ograniczone. Często też

możliwość zabudowy części nieruchomości przez które przebiega infrastruktura przesyłowa jest wyłączona nie tylko z przyczyn faktycznych (istnienie urządzeń), ale głównie z przyczyn formalnych, wśród których należy wymienić przede wszystkim postanowienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Nie sposób też pominąć, że przedsiębiorca za pośrednictwem urządzeń przesyłowych realizuje cele społeczne w odniesieniu do dostarczania energii elektrycznej, wody czy paliw, także właścicielowi nieruchomości obciążonej, że doprowadzenie tych nośników tysiącom osób musi odbywać się za pomocą urządzeń przesyłowych, które posadzić trzeba na wielu gruntach stanowiących własność osób trzecich.

Wysokość tego wynagrodzenia powinien ustalać każdorazowo biegły sądowy.

Sąd do określenia wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu posłużył się opinią biegłego rzeczoznawcy majątkowego C. U. jako że jest pełna, logiczna i spójna oraz po uzupełnieniu nie była kwestionowana przez strony postępowania. Biegły oszacował wysokość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu w wariantcie IV w wysokości 97.572 zł. W ocenie Sądu wynagrodzenie w takiej wysokości będzie stanowić ekwiwalent wszystkich korzyści, jakich właściciele nieruchomości zostali pozbawieni w związku z jej obciążeniem. Biegły w swojej wycenie uwzględnił zakres ograniczeń własności nieruchomości, w tym uciążliwość ustanawianego prawa dla właścicieli nieruchomości obciążonej, jak również wziął pod uwagę rodzaj, rozmiar, położenie, właściwość i sposób eksploatacji urządzeń przesyłowych, jak i rodzaj, powierzchnię i przeznaczenie nieruchomości obciążonej. Tym samym Sąd odmówił wiary opinii biegłego rzeczoznawcy T. B..

Na tej podstawie Sąd zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawców kwotę 97.572,00 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu,

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 520 § 2 kpc. Sąd miał przy tym na uwadze, iż w niniejszym postępowaniu występuje sprzeczność interesów pomiędzy zainteresowanymi (por. postanowienie SN z dnia 4 listopada 2010 r., IV CO 50/10, LEX nr 1084730). I tak Sąd zasądził od uczestnika solidarnie na rzecz wnioskodawców kwotę 4.407,07 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Na podstawie art. 108 § 1 kpc w zw. z 13 § 2 kpc Sąd przekazał rozliczenia w zakresie kosztów opinii biegłych do rozpoznania referendarzowi sądowemu.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł pełnomocnik uczestniczki zaskarżając je w całości, zarzucając mu:

I. naruszenie prawa materialnego, tj. przepisów:

- 1) art. 292 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. oraz art. 172 k.c. poprzez ich niezastosowanie i nieuprawnione przyjęcie, iż w ustalonym w sprawie stanie faktycznym nie doszło do nabycia przez uczestniczkę prawa odpowiadającego treścią służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców w drodze zasiedzenia,
- 2) art. 340 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuprawnione przyjęcie, iż w sprawie niniejszej brak jest ciągłości posiadania prawa odpowiadającego treścią służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców począwszy od czasu objęcia w posiadanie tego prawa przez Skarb Państwa aż do chwili obecnej, gdy posiadaczem tego prawa jest uczestniczka,
- 3) art. 348 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuprawnione przyjęcie, iż w ustalonym w sprawie stanie faktycznym nie doszło do przeniesienia posiadania prawa odpowiadającego treścią służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców ze Skarbu Państwa na rzecz kolejnych poprzedników prawnych uczestniczki, a ostatecznie — na rzecz uczestniczki, w związku z posiadaniem przez tą ostatnią dokumentów dotyczących infrastruktury przesyłowej posadzonej na nieruchomości wnioskodawców,

4) art. 305¹ oraz 305 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i nieuprawnione przyjęcie, iż szerokość pasa służebności przesyłu może wynikać z aktów planistycznych, takich jak miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,

II. naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieuprawnione przyjęcie, iż w sprawie niniejszej brak jest ciągłości posiadania prawa odpowiadającego treścią służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców i nie doszło do przeniesienia posiadania tego prawa ze Skarbu Państwa na rzecz kolejnych poprzedników prawnych uczestniczki, a ostatecznie — na rzecz samej uczestniczki, w sytuacji gdy zebrany w sprawie materiał dowodów}' w połączeniu z zasadami logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego na powyższe wyraźnie wskazują, ewentualnie — naruszenie przepisu art. 231 k.p.c. poprzez nieuprawnione przyjęcie, iż w sprawie niniejszej brak jest ciągłości posiadania prawa odpowiadającego treścią służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców i nie doszło do przeniesienia posiadania tego prawa ze Skarbu Państwa na rzecz kolejnych poprzedników prawnych uczestniczki, a ostatecznie — na rzecz samej uczestniczki, w sytuacji gdy powyższe można również wywieść z innych ustalonych w sprawie faktów.

Biorąc pod uwagę powyższe zarzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżanego postanowienia i oddalenie wniosku w całości, ewentualnie - o uchylenie postanowienia Sądu I instancji w całości i przekazanie spraw}' do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz pozostawienie mu rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej. Ponadto wnosił o zasądzenie od wnioskodawców na rzecz uczestniczki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniesiona przez uczestnika apelacja jest uzasadniona i skutkuje zmianą zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku.

Podniesiony przez skarżącego zarzut obrazy zaskarżonym orzeczeniem prawa procesowego tj. art. 233 § 1 kpc jest całkowicie zasadny.

Naruszenie powyższej normy doprowadziło do błędnych ustaleń a w konsekwencji pogwałcenia wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego.

Sąd I instancji dysponował obszernym materiałem dowodowym, którego ocena jest nieprawidłowa. Analizując dowody zaoferowane przez wnioskodawców oraz uczestnika Sąd wyprowadził niewłaściwe wnioski, które doprowadziły do stwierdzenia, że zachodziły podstawy do ustanowienia służebności przesyłu.

Ocena ta - co trafnie podnosi skarżący - ma postać dowolnej, nie zaś swobodnej i została dokonana z naruszeniem reguł doświadczenia życiowego, oraz logicznego rozumowania.

Sąd I instancji uznał - stosując przepis art. 305¹ kc, że służebność przesyłu jest służebnością czynną, a więc taką, która polega na tym, że przedsiębiorca jest uprawniony do korzystania w oznaczonym zakresie z nieruchomości innego właściciela (tzw. nieruchomości obciążonej).

Właściciel nieruchomości obciążonej ma zatem obowiązek znoszenia pewnych działań nieruchomości władnącej.

W ocenie Sądu, przesłanką uwzględnienia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu jest, aby służebność była konieczna do właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych. Analizując władanie urządzeń przesyłowych Sąd meriti stwierdził brak ciągłości posiadania. Wniosek taki został wywiedziony ze stwierdzenia, że nie była wykonywana okresowa kontrola linii i urządzeń przesyłowych ani też ich modernizacja.

Zapatrywanie to jest błędne z przedstawionych niżej względów.

W toku postępowania pierwszoinstancyjnego zgromadzony materiał dowodowy a wskazujący na charakter posiadania, jego datę początkową oraz zakres i ciągłość władania obligował do przyjęcia, iż zarzut zasiedzenia jest skuteczny.

Z ustaleń Sądu wynika bezspornie, że linia energetyczna została oddana do użytku w dniu 17 lutego 1971 roku (por. protokół odbioru technicznego k.339 - 342). W judykaturze jest ugruntowane zapatrywanie, że bieg terminu zasiedzenia służebności rozpoczyna się od chwili, gdy posiadacz tej służebności przystąpił do korzystania z trwałego i widocznego urządzenia (por. np. uchwała SN z dnia 21.04.1967, sygn.. akt IIICZP 12/67, OSNC 1967/12/212).

Wbrew temu zatem co podnosi Sąd rejonowy rozpoczęcie biegu zasiedzenia było datą pewną i - co wskazano wyżej - był nią 17 luty 1971 roku.

Nie sposób się zgodzić z argumentacją dotyczącą ciągłości posiadania. W artykule 340 k.c. jest zawarte domniemanie prawne ciągłości posiadania. Domniemywa się ciągłości posiadania. Domniemanie to jest wzruszalne. Oznacza to, że może być obalone dowodem przeciwnym. Nie wymaga szerszego omówienia fakt, iż ciężar dowodzenia w tej mierze obciąża właściciela mienia (art. 6 k.c.). Lektura akt i zgromadzonego w nim materiału dowodowego oraz pism procesowych, wnioskodawców oraz ich pełnomocnika nie upoważnia do stwierdzenia, że takowy dowód został przez nich zaferowany. Niezależnie od tego stwierdzić należy, że zgromadzone w sprawie dowody tj. w/w dokumenty w postaci decyzji, protokołów zdawczo- odbiorczych oraz zeznań świadków dostarczają wystarczająco dużo argumentów, że ciągłość posiadania została zachowana. Brak jest jakichkolwiek przesłanek, ażeby stwierdzić, że poszczególne etapy posiadania były oddzielone okresami, w których posiadanie w ramach służebności nie było realizowane. Posiadanie to wiąże się z istotą firm przesyłowych, których celem ustawowym i statutowym było i jest nieprzerwane dostarczanie energii elektrycznej. Wznosząc w 1971 roku linie i urządzenia energetyczne zakłady te realizowały i nadal realizują podstawowe i kluczowe dla funkcjonowania Państwa cele i zadania w sektorze strategicznym dla jego bezpieczeństwa i potrzeb obywateli oraz innych podmiotów prawa. Dla potrzeb ustalenia ciągłości posiadania nie jest wymagane wykazanie, że w każdym jego momencie władztwo było wykonywane. W tej mierze celowym i koniecznym jest posłużenie się instytucją domniemań faktycznych (por. art. 231 k.p.c.). Brak przerw w posiadaniu, ciągłość w korzystaniu przez przedsiębiorstwo z linii i urządzeń przesyłowych oraz przejście uprawnień i w/w składników na następcę prawnego pozwala na stanowcze stwierdzenie, że zarzucany brak ciągłości posiadania nigdy nie wystąpił.

Zgodzić się także należało z zapatrywaniem uczestnika, że podstaw do przyjęcia ciągłości posiadania należy upatrywać również w przepisie art. 348 k.c. Przeniesienie posiadania następuje nie tylko przez wydanie dokumentów, które umożliwiają rozporządzanie rzeczą, ale również przez wydanie środków, które dają faktyczną władzę nad rzeczą. Jest to wówczas jednoznaczne z wydaniem samej rzeczy. Za przejściem posiadania (jego kontynuacją i ciągłością) może przemawiać nawet symboliczne przekazanie posiadania. Przymiot posiadania służebności na każdym etapie jest uzewnętrzniony przez przedsiębiorstwo przesyłowe poprzez akty faktycznego władztwa. Są nimi nieprzerwane i ciągle dostarczanie energii elektrycznej przy wykorzystaniu linii i urządzeń przesyłowych, ich konserwacja oraz regularne oględziny i przegląd stanu technicznego posiadanych urządzeń (por. np. Postan. SO w Krakowie wydane w sprawie II Ca 1204/14).

Na marginesie podnieść należy, że posiadanie służebności nie wymaga nieprzerwanych, permanentnych aktów władczych. Dotyczy to również służebności przesyłu oraz służebności nieruchomości odpowiadającej treścią służebności przesyłu (por. np. wyrok SN z 31.05.2006 roku, IV CSK 149/2005, opubl. w Lex Polonica Nr 409449 i wyrok SA w Łodzi z 19.04.2013 roku, I ACa 1356/12, Lex Nr 1313323).

Jak się trafnie zauważa przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności trzeba mieć na uwadze, że zgodnie z art. 292 k.c. do nabycia służebności przez zasiedzenie stosuje się przepisy o nabyciu własności przez zasiedzenie jedynie odpowiednio. Tym samym posiadania prowadzącego do nabycia służebności przez zasiedzenie nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Przy ocenie posiadania wymaganego do zasiedzenia służebności chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie, w jakim czyniłaby to osoba, której służebność przysługuje. W przypadku służebności gruntowej treścią odpowiadającej

służebności przesyłu chodzi o eksploatację linii i urządzeń energetycznych, ich konserwację, przegląd sieci i oględziny. Istnienie tych ostatnich jest bezsporne. Do akt sprawy (por.k.399 i 400) został złożony dokument stanowiący wykaz protokołów okresowych kontroli stanu technicznego obiektu. Obrazuje on, że oględziny przedmiotowych urządzeń i linii przesyłowych były dokonywane okresowo - co zresztą wynika z planów wieloletnich obowiązujących wszystkie przedsiębiorstwa przesyłowe. Jest zrozumiałe, że te czynności natury faktycznej nie muszą być realizowane w każdym momencie biegu posiadania.

Odrębnym zagadnieniem jest kwestia przeniesienia posiadania w zakresie wykonywania służebności.

W uzasadnieniu postanowienia SN z dnia 6 marca 2015 roku (por. sygn. akt III CSK 192/14, Lex Nr 1666021) stwierdzono, że ustawodawca nie stworzył żadnych szczególnych zasad regulujących przeniesienie posiadania służebności przesyłu, a zatem należy stosować do niego ogólne reguły ustalone w art. 348- 351 k.c. Skuteczność przeprowadzenia dowodu na tę okoliczność należy oceniać indywidualnie, a pewne wskazówki co do tego, jakie okoliczności mogą przemawiać za przeniesieniem posiadania służebności zostały określone przez SN w motywach Postanowienia z dnia 18 maja 2007 roku (por. I CSK 64/07 niepubl.).

Przeniesienie posiadania służebności- wobec braku ograniczeń dowodowych w tym zakresie- może być wykazane wszelkimi dowodami, w szczególności z dokumentów w postaci decyzji administracyjnych, map, wykazu środków trwałych z księgi inwentarzowej oraz planów realizacyjnych i protokołów zdawczo – odbiorczych. Te dokumenty- co podniesiono wyżej- stanowią składnik obszernego materiału dowodowego w sprawie i zostały przywołane w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Przeszkód do uwzględnienia zarzutu zasiedzenia nie można również- co podnoszą skarżący- upatrywać w braku decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami.

Jednocześnie w judykaturze wskazano- co podniesiono wyżej, że do przeniesienia posiadania może dojść w każdy sposób wymieniony w art. 348-351 k.c. (por. nr wyrok SN z 10.11.1999 roku, I CKN 201/98, OSNC 2000/5/93 i wyrok SN z 13.04.2000 roku, III CKN 859/99).

Jeżeli chodzi o kwestię przenoszenia mienia przez Skarb Państwa na rzecz przedsiębiorstw państwowych to należy zaznaczyć, że przeniesienie własności nieruchomości pozostających w zarządzie tych przedsiębiorstw następowało ex lege tj. na podstawie w/w przepisu, a zatem z dniem 5 grudnia 1990 roku. Również ex lege nastąpiło przeniesienie innych składników i praw mienia pozostającego w zarządzie rzeczonych przedsiębiorstw, w szczególności linii energetycznych oraz związanych z nimi praw w postaci służebności odpowiadających treścią służebności przesyłu i jeśli powyższe nie miało miejsca w tej samej dacie, to odbyło się to najpóźniej na mocy przepisu art. 1 pkt. 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 2, poz. 6 z 1991 roku), a zatem dnia 7 stycznia 1991 roku (por. Postanowienie SN z dnia 9.02.2012 roku, III CZP 93/11, opubl. w systemie prawn. Legalis oraz uchwałę SN z dnia 18 czerwca 1991 roku, III CZP 38/91, opubl. także w systemie prawn. Legalis). Bez znaczenia więc jest okoliczność czy wspomniana decyzja była wydana, skoro mogła ona mieć jedynie charakter deklaratoryjny w rozumieniu art. 229 k.c. Brzmienie tego przepisu jest jednoznaczne i nie może budzić żadnych wątpliwości interpretacyjnych. Fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną nie wymagają dowodu.

Lektura akt prowadzi do wniosku, że od 1971 roku eksploatację przedmiotowej linii energetycznej wykonywało (...)Zakłady (...), które następnie na podstawie zarządzenia Nr (...)Dyrektora (...) z dnia 12 sierpnia 1975 roku uzyskało nazwę Zakład (...) w Ł. wchodzący w skład Zakładów (...) w W..

W wyniku podziału dotychczasowego przedsiębiorstwa w 1989 roku utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe - Zakład (...) w Ł., przekształcone w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa Zakład (...) Spółka Akcyjna w Ł..

W kolejnych latach dokonywane były następne przekształcenia i w końcowym efekcie obecne przedsiębiorstwo władające przedmiotowymi liniami i urządzeniami przesyłowymi funkcjonuje jako (...) S.A. z/s w L.. (por. dokumentacja dot. przekształceń podmiotowych k. 343 - 352).

Przedstawione okoliczności muszą prowadzić do wniosku, że przekształcenia podmiotowe po stronie poprzedników prawnych uczestnika zostały w należyty sposób wykazane i udokumentowane, co potwierdza ciągłość posiadana w ramach służebności i kontynuację władania w powyższym charakterze przez każde kolejne przedsiębiorstwo.

W tym miejscu bliższego omówienia wymaga kwestia posiadania przed datą przekształceń polityczno - gospodarczych jakie się dokonały w 1989 roku.

Poza dyskusją pozostaje okoliczność, iż w okresie przed transformacją ustrojową kategoria własności państwowej miała inny charakter i znaczenie. Zgodnie z obowiązującym wówczas przepisem art. 128 § 1 k.c. socjalistyczna własność ogólnonarodowa (państwowa) przysługiwała niepodzielnie Państwu. Rola przedsiębiorstw państwowych w takim rozumieniu prawnym też była inna. W granicach swej zdolności prawnej państwowe osoby prawne wykonywały w imieniu własnym, względem zarządzanych przez siebie części mienia ogólnonarodowego, uprawnienia płynące z własności państwowej. Innymi słowy zarządzały jedynie tym mieniem, które i tak należało do Państwa (art. 128 § 2 k.c.). W nauce prawa uprawnienie to było często definiowane jako tzw. operatywny zarząd. Jest zatem zrozumiałe, że do daty transformacji ustrojowej i do czasu istnienia w porządku prawnym w/w przepisu właścicielem mienia nie były p.j.o., w tym przedsiębiorstwa, lecz Skarb Państwa. Wskazane jednostki były reprezentantem Skarbu Państwa w zakresie mienia przez nie zarządzanego. Wszystkie zatem przekształcenia organizacyjne, o których mowa na stronie 3 i 4 uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, a mające miejsce w latach 70- tych i 80- tych ubiegłego stulecia należy oceniać w płaszczyźnie jednostki organizacyjnej właściwej dla poszczególnych okresów do zarządzania wydzielonym mieniem w imieniu Skarbu Państwa. Podmiotem prawa w zakresie służebności było Państwo, a ściślej rzecz ujmując Skarb Państwa. To temu podmiotowi należy w powyższym zakresie przypisać przymiot poprzednika prawnego uczestnika. Możliwość doliczania okresu posiadania Skarbu Państwa przed 1 lutym 1989 roku była szeroko omawiana w judykaturze. (por. np. postan. 10.12.2010 r. III CZP 108/10).

Doszło więc do nabycia przez zasiedzenie przedmiotowej służebności na rzecz bezpośredniego poprzednika prawnego uczestnika tj. na Zakład (...) Spółka Akcyjna w Ł.. Na marginesie podnieść tylko należy, że przekształcenie to w istocie było jedynie zmianą nazwy dotychczasowego przedsiębiorstwa. (por. w/w dokumentację, k. 343 i n.).

Dnia 1 października 1990 roku weszła w życie nowela do kc tj. ustawa z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321). Przepis art. 9 tego aktu stanowi, że do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy, dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie.

Zgodnie natomiast z treścią art. 10 tej ustawy, jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy istniał stan, który według przepisów dotychczasowych wyłączał zasiedzenie nieruchomości, a według przepisów obowiązujących po wejściu w życie ustawy prowadzi do zasiedzenia, zasiedzenie biegnie od dnia wejścia jej w życie, jednakże ten termin ulega skróceniu o czas, w którym przedstawiony stan istniał przed wejściem w życie ustawy, lecz nie więcej niż o połowę.

Z powyższych unormowań wynika, że w przypadku posiadania w dobrej wierze najwcześniej zasiedzenie staje się możliwe z dniem 1 października 2010 roku, zaś w złej wierze 1 października 2020 roku (por. także art. 172 k.c. w obecnym brzmieniu).

Skrócenie o połowę w realiach rozpoznanej sprawy- z uwagi na posiadanie w złej wierze- prowadzi do wniosku, że zasiedzenie służebności nastąpiło dnia 1 października 2005 roku (por. np. Postan. SN z dnia 9.10.2003 r. I CK 155/02, Lex Nr 151594).

Wnioskodawcy domagali się oddalenia apelacji, formułując szereg zarzutów w piśmie z dnia 7 grudnia 2015r. Są one chybione nie mogą odnieść zamierzonego skutku. Swoje stanowisko wywiedli z założenia, że okres zasiedzenia służebności mógł rozpocząć swój bieg dla drogi dojazdowej do słupa od dnia 30 sierpnia 1991 roku, zaś dla służebności linii od dnia 17 stycznia 2003 roku. Autorzy pisma podnosili, że konstrukcja służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu pojawiła się w judykaturze dopiero w 1991 r., tj. w uchwale SN z 30 sierpnia 1991 roku wydanej w sprawie sygn. akt III CZP 73/91, kiedy to po raz pierwszy uznano za dopuszczalne ustanowienie służebności gruntowej umożliwiającej doprowadzenie linii energetycznej. Wskazywali, że wcześniej nabycie takiego prawa przez zasiedzenie nie było akceptowane w praktyce sądowej. Powołując się zatem na tezy i argumentację prawną wyrażoną min. w orzeczeniach SN w sprawach: IV CSK 532/10, IV CSK 229/11 i w wyroku T.K. w sprawie P 3/00 wyrazili przekonanie, że dokonywanie wykładni rozszerzającej przepisu art. 292 kc z datą wsteczną tj. w okresie poprzedzającym 1991 jest niedopuszczalne i niweczy konstytucyjnie gwarantowaną ochronę własności. Podnosili jednocześnie, że aktualny powstaje pogląd wyrażony przez SN w sprawie IIICZP 10/11 i T.K. wyrażony w sprawie P 3/03, że niedopuszczalne jest rozstrzygnięcie wszelkich wątpliwości na niekorzyść ochrony prawa własności.

Z tak przytoczoną argumentacją nie sposób się zgodzić.

Po pierwsze. Nie mają racji wnioskodawcy twierdząc, że przed dniem 30 sierpnia 1991 roku nie istniała możliwość uregulowania prawa, które w okresie późniejszym przybrało postać służebności przesyłu (por. art. 305¹ kc i następne wprowadzone do porządku prawnego nowelą tj. ustawą z dnia 30.05.2008r., Dz.U. Nr 116, poz. 731, która weszła w życie dnia 3 sierpnia 2008 roku.)

Realizacji swoich roszczeń uprawniony podmiot mógł dochodzić na podstawie art. 292 kc w związku z art. 285 kc. Orzecznictwo SN nie dostarcza żadnych argumentów, że możliwość taka nie istniała. Przeciwnie. Powszechnie przyjmowano i nadal przyjmuje się, że bieg zasiedzenia mógł w przedstawionym zakresie rozpocząć się w latach 60-tych, 70-tych i 80-tych (por. np. orzeczenie SN z 12.05.2015 roku, IV CSK 293/14, Rzeczposp. PGD 2015/36/3, z 4.07.2014 roku, II CSK 551/13, OSNC 2015/6/72 z 27.06.2013 roku, III CZP 31/13, OSNC 2014/2/11 z 22.05.2013 roku, III CZP 18/13, OSNC 2013/12/139 z 16.01.2013 roku, II CSK 289/12, Lex Nr 1288634 z 13.10.2011 roku, V CSK 502/10, Lex Nr 1096048 z 10.07.2008 roku, III CSK 73/8, M.Prawn. 2014/18/980).

Zwrócić również należy uwagę na brzmienie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz.U. z 1974r., Nr 10, poz.64 z późn zmian). W oparciu o wskazaną podstawę prawną mogły być wydawane i jak inne rodzajowo zbliżone sprawy ilustrują- były często wydawane decyzje przez terenowy organ administracji państwowej, które zapewniały przedsiębiorstwom przesyłowym szereg uprawnień, których zestaw w konkretnym przypadku odpowiadał treści służebności gruntowej a obecnie służebności przesyłu. W takim przypadku wykonywanie uprawnień wynikających z decyzji wydanej na podstawie w/w przepisu stanowiącej tytuł prawny do ich wykonywania nie prowadzi do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu (por. np. Postan. SN 15.X.2014r., VCSK 276/12, Lex Nr 1548240, oraz uchw. 7s SN z 8.04.2014r. IIICZP 87/13, OSNC 2014/7-8/68).

Sąd Najwyższy wyszedł z założenia, że zaspokojenie roszczeń w trybie art. 35 w/w ustawy czyni bezprzedmiotowym domaganie się zasiedzenia służebności.

Po drugie. Co podniesiono wyżej zasiedzenie służebności nastąpiło w 2005 roku, a więc w okresie, kiedy to była już ugruntowana linia orzecznicza dotycząca nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Nie można zaakceptować zapatrywania wnioskodawców, że pogwałcone zostanie konstytucyjnie chronione prawo własności.

Prawo własności jako najpełniejsze prawo rzeczowe nie jest nieograniczone.

Ustawodawca w szeregu przepisach wyznacza granice tego prawa. Takich ograniczeń należy upatrywać w instytucji zasiedzenia wyrażonej w przepisie art. 172 kc i następnych, które w niniejszej sprawie mają zastosowanie odpowiednie (por. art. 292 kc).

U podstaw zasiedzenia, leży ochrona posiadacza rzeczy (prawa), który włada nim nieprzerwanie przez odpowiednio długi czas. Z drugiej strony ten prawnie dopuszczalny sposób nabycia własności (służebności) jest uzasadniony biernością właściciela rzeczy, który nie podejmuje przewidzianych prawem żadnych akcji zaczepnych wobec posiadacza. W zaistniałej sytuacji trudno zarzucić uczestnikowi, że w niniejszym postępowaniu realizuje swoje uprawnienia zgłaszając zarzut zasiedzenia służebności. W konsekwencji nie można uznać, że doszło do zniweczenia konstytucji.

Na marginesie podnieść jedynie wypada, że konstytucja jako ustawa zasadnicza chroni każdą własność niezależnie od sposobu jej nabycia. Oznacza to ni mniej ni więcej, iż ochroną tą zagwarantowane jest także prawo własności nabyte przez zasiedzenie.

Lektura akt i zgromadzonego w nich materiału dowodowego nie upoważnia do stwierdzenia, że przypadek omówiony w sprawie IIICZP 10/11 i P 3/03 zaistniał w realiach niniejszej sprawy.

Brak było bowiem wątpliwości w zakresie stanu faktycznego sprawy.

Mając zatem przedstawione ustalenia, rozważania i powoływane w nich przepisy na podstawie art. 386 § 1 kpc należało orzec jak w postanowieniu.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 kpc stosując zasadę w nim wyrażoną, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki

AAO Jarosław Gołębiowski SSR Aleksandra Szymorek Wąsek

Na oryginale właściwe podpisy